Szczecin, 27 lipca 2025 r.

Kancelaria Radcy Prawnego

Stefan Mazurkiewicz

Ul. Klonowica 30/1

71-247 Szczecin

Sz.P. Olgierd Geblewicz

Szanowny Panie Olgierdzie,

W odpowiedzi na Pana zapytanie – czy może Pan, będąc Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego, zostać powołany do Rady Nadzorczej spółki Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. z siedzibą w Goleniowie, w której to spółce zatrudniona jest Pana małżonka, będąca równocześnie radna Gminy Goleniów (będącej z kolei jedynym udziałowcem wspomnianej spółki) udzielam następującej odpowiedzi.

Pan, Panie Olgierdzie może nadal z woli władz Gminy Goleniów – jako jedynego wspólnika spółki - być powołanym do rady nadzorczej spółki Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. z siedzibą w Goleniowie i piastować funkcję członka tej rady nadzorczej. Zgodnie z art. 6 ust 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, zakaz zajmowania stanowisk w organach spółek, o których mowa w art. 4 pkt 1, nie dotyczy osób wymienionych w art. 2 pkt 1, 2, 3a, 3c i 6-10, **o ile zostały wskazane** przez: Skarb Państwa, inne państwowe osoby prawne, spółki z udziałem Skarbu Państwa, **jednostki samorządu terytorialnego**, ich związki lub inne osoby prawne jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitalny; **osoby te nie mogą zostać wskazane do więcej niż dwóch spółek prawa handlowego z udziałem podmiotów wskazujących te osoby**. Spółka Goleniowskie Wodociągi i Kanalizacja sp. z o.o. (KRS 291232) może być jedną z tych spółek, a wskazanie ma wynikać woli jej jedynego wspólnika – Gminy Goleniów.

Jak rozumiem, wątpliwości mogłaby budzić treść przepisów **art. 24 f ust 2** i ust 4 ustawy o samorządzie gminnym. Przepisy stanowią, że:

> *2. Wójtowie, radni, **małżonkowie** wójtów, zastępców wójtów, **radnych**, sekretarzy gminy, skarbników gminy, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, osób zarządzających i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu z wójtami, zastępcami wójtów, radnymi, sekretarzami gminy, skarbnikami gminy, kierownikami jednostek organizacyjnych gminy, osobami zarządzającymi i członkami organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi, **nie mogą być członkami** władz zarządzających lub **kontrolnych i rewizyjnych** ani pełnomocnikami spółek handlowych **z udziałem gminnych osób prawnych** lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.*

4. Jeżeli wybór lub powołanie, o których mowa w ust. 2, nastąpiły przed rozpoczęciem wykonywania mandatu radnego albo dniem wyboru wójta lub przed zatrudnieniem na stanowisku sekretarza gminy, powołaniem na stanowisko zastępcy wójta, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy oraz osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną, osoby, o których mowa w ust. 2, są obowiązane zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania przez radnego albo wójta czy też od dnia zatrudnienia na podstawie umowy o pracę lub powołania na stanowisko. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji osoba, o której mowa w ust. 2, traci je z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.

W analizowanej sytuacji odnosząc się do postawionego pytania, na pierwszy rzut oka, przepis ust 2 wskazuje, ze małżonkowie radnych nie mogą być członkami władz kontrolnych i rewizyjnych spółki z udziałem tej gminy, w której uzyskano manat radnego.

Prawda jest, że przepis artykuł 24f ustawy o samorządzie gminnym został ustanowiony jako poświęcony ograniczeniom w zakresie różnorakiej aktywności gospodarczej radnych i ich małżonków oraz małżonków niektórych funkcjonariuszy samorządowych w wypadku, gdy taka aktywność miałaby związek z gminą lub jej mieniem.

Jednakże nie można stracić z pola widzenia **obowiązującego równolegle do treści analizowanych przepisów wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 lipca 2004 r. (K 20/03, OTK-A 2004, nr 7, poz. 63),** w którym to orzeczeniu Trybunał orzekł bowiem o utracie mocy obowiązującej art. 24f ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym w zakresie, w jakim odnosi się do **współmałżonków wymienionych w tym przepisie funkcjonariuszy samorządowych**. Należy przywołać pełne brzmienie sentencji wyroku TK oraz jego zasadnicze części uzasadnienia dotyczące poruszanego problemu.

Sentencja wyroku TK:

„1. Art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 214, poz. 1806) w zakresie, w jakim wprowadza do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203) ***art. 24f ust. 2, są zgodne z art. 2 oraz nie są niezgodne z art. 22 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji."***

„Art. 1 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 214, poz. 1806) w zakresie, w jakim wprowadza do ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568 oraz z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 116, poz. 1203) ***art. 24f ust. 4, w części, w jakiej dotyczy małżonków osób wskazanych w art. 24f ust. 2, są niezgodne z art. 2 oraz nie są niezgodne z art. 22 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji."***

Uzasadnienie i wykładania wyroku TK:

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego przedstawione unormowanie, w zakresie, w jakim dotyczy małżonków funkcjonariuszy, budzi zasadnicze wątpliwości. Przede wszystkim, trudno wskazać

jego ratio legis. Oczywistą wydaje się obawa, że funkcjonariusze samorządowi mogą wykorzystywać swoje stanowiska dla zatrudnienia małżonków w spółkach z udziałem kapitału samorządowego. Takim zrachowaniom mają przeciwdziałać omówione wyżej art. 24f ust. 2 ustawy o samorządzie gminny (podobnie art. 25b ust. 3 ustawy o samorządzie powiatu i art. 27b ust. 3 ustawy o samorządzie województwa). Uzasadnienie unormowania wyrażonego w ust 2, zgodnie z którym wybór lub powołanie radnych, ale i ich małżonków na określone stanowiska jest nieważne, wydaje się zrozumiałe. Z zupełnie inną sytuacją mamy do czynienia w omawianym ustępie oznaczonych numerem 4. Chronologia wydarzeń jest tu następująca: najpierw określonej osobie (chodzi tutaj o Pana) powierzono funkcję w spółce komunalnej (członka RN – z informacji dostępnych w internecie co najmniej od października 2007 r.), a później dopiero nastąpił wybór Pana małżonki na radną. Na pewno nie zachodzi więc obawa wykorzystania stanowiska samorządowego do powierzenia Panu funkcji w organie nadzoru, z uwagi na funkcję Pana małżonki w radzie miasta. W przedstawionym stanie faktycznym trudno też wskazać konflikt interesów czy niebezpieczeństwo nadużyć. Tym bardziej, że decyzję o wskazaniu Pana jako członka rady nadzorczej podejmuje zgromadzenie wspólników spółki – reprezentowane przez organ wykonawcy – Burmistrza, pochodzącego z bezpośrednich wyborów, innych niż wybór radnych. W konsekwencji, zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, brak podstaw do wprowadzania tak surowego rozwiązania prawnego, jakim jest wymaganie zrzeczenia się funkcji lub stanowiska w spółce.

Trybunał zwrócił też uwagę na poważne wady legislacyjne analizowanego unormowania. Warto ten fragment orzeczenia zacytować wprost; *„Po pierwsze, art. 24f ust. 4 ustawy gminnej, art. 25b ust. 4 ustawy powiatowej i art. 27b ust. 4 ustawy wojewódzkiej, co do zasady regulujące pozycję prawną radnych, w sposób istotny ingerują w sytuację osób trzecich, zarówno małżonków funkcjonariuszy, jak i będących osobami prawnymi spółek prawa handlowego. Nakładając na małżonków dotkliwy obowiązek rezygnacji z wykonywania określonej pracy lub rezygnacji z wykonywanej funkcji, ustawodawca nie zwraca uwagi nie tylko na ich interes osobisty, ale ponadto nie liczy się zupełnie z interesem spółki, dla której małżonek funkcjonariusza samorządowego może być cennym pracownikiem. Warto dodać, że chodzi o spółki z kapitałem samorządowym, których dobre funkcjonowanie leży w interesie publicznym. Po drugie, wprowadzając surową sankcję niewykonania obowiązku zrzeczenia się, a mianowicie utratę z mocy prawa stanowiska lub funkcji w spółce, ustawodawca zupełnie nie zatroszczył się o jej realizację. Użyte przez ustawodawcę, ogólnikowe sformułowanie, że małżonek "traci" stanowisko lub funkcję "z mocy prawa po upływie terminu", rodzi bowiem szereg pytań, na które ustawa nie przynosi odpowiedzi. Kto i w jakim trybie miałby stwierdzać "utratę" stanowiska lub funkcji? Jakie znaczenie ma stanowisko spółki zatrudniającej małżonka? Kto mógłby wyegzekwować ustawową sankcję, gdyby spółka była zainteresowana dalszym zatrudnieniem osoby, która utraciła stanowisko z mocy prawa? Kto ponosiłby odpowiedzialność za szkody, jakich doznałaby spółka na skutek wymuszonej utraty pracownika?* ***W ocenie Trybunału Konstytucyjnego, brak odpowiedzi na te pytania świadczy o tym, że regulacja zawarta w ustępach oznaczonych numerem 4 nie została do końca przemyślana i praktycznie jest niewykonalna. To stwierdzenie w połączeniu z uprzednio uczynionymi zastrzeżeniami merytorycznymi decyduje o uznaniu badanych jednobrzmiących przepisów ustaw samorządowych za niezgodne*** *z wynikającą z art. 2 Konstytucji zasadą przyzwoitej legislacji."*

Jak wskazuje S. Płażek [w: P. Chmielnicki (red.), Ustawa o samorządzie gminnym, 2022, art. 24f] *„zakres podmiotowy art. 24f ust. 4 został zmieniony na mocy wyroku TK z 13.7.2004 r. (K 20/03, OTK-A 2004, Nr 7, poz. 63), ponieważ ust. 4 utracił moc jako niezgodny z Konstytucją w części, w jakiej dotyczył małżonków osób wymienionych w ust. 2. Oznacza to, że małżonkowie tych osób,*

którzy zaczęli piastować określone w ust. 2 funkcje, nim osoby te objęły stanowiska wymienione w ust. 1, nie muszą już z tych funkcji rezygnować. Artykuł 24f ust. 4 dotyczy zatem obecnie wyłącznie radnych. Artykuł 24f ust. 4 uległ następnie nieznacznym zmianom, ale nie uwzględniono w nich wyżej wskazanego wyroku TK z 13.7.2004 r, co należy ocenić jako uchybienie regułom techniki legislacyjnej: kolejne kadencje samorządowców będą przez to dezorientowane co do rzeczywistego rozmiaru podmiotowego ograniczeń oraz grożących sankcji. ***Ograniczenia zawarte w ust. 4 nie powinny zaś - wbrew ciągle utrzymywanemu brzmieniu przepisu - zdaniem Trybunału Konstytucyjnego dotykać małżonków funkcjonariuszy samorządowych wymienianych w ust. 2, wystarczająca jest bowiem sankcja z ust. 2 (czyli penalizująca jedynie wytworzenie niedozwolonego zbiegu aktywności już w trakcie kadencji czy w trakcie pełnienia funkcji samorządowej, nie zaś w sytuacji, gdy owa aktywność zaczęła się, nim nastąpiło objęcie mandatu czy innej wymienionej w tym przepisie funkcji samorządowej). Tym samym obecnie ust. 4, wbrew swemu wciąż utrzymywanemu brzmieniu, dotyczy już tylko radnych***."

Z tych względów wskazuje jak wyżej.

Stefan Mazurkiewicz, radca prawny